

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Навчально-науковий інститут публічного управління та
адміністрування

Кафедра професійної підготовки, документознавства та публічного
управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Навчально-наукового інституту
публічного управління та адміністрування

Сташук В.Ф.

від «13» вересня 2023 року



РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

галузь знань (шифр і назва галузі знань)	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність (шифр і назва спеціальності)	015 Професійна освіта
спеціалізація (шифр і назва спеціальності)	Економіка
освітня програма	Професійна освіта (Економіка)

Шифр за навчальним планом П05

Київ – 2023

Робоча програма з виробничої педагогічної практики для студентів
(назва навчальної дисципліни)
спеціальності 015 «Професійна освіта (Економіка)» – 10 с.

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практик студентів освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 «Професійна освіта», спеціалізації Економіка, затвердженої на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» червня 2023 р., протокол №12.

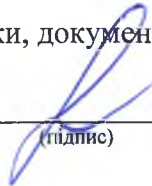
Розробники:

Титова Н. М., завідувач кафедри професійної підготовки, документознавства та публічного управління професор, доктор педагогічних наук, професор;

Ляшенко М.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної підготовки, документознавства та публічного управління.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри професійної підготовки, документознавства та публічного управління протокол № 1 від «13» вересня 2023 року.

Завідувач кафедри професійної підготовки, документознавства та публічного управління



(підпис)

(Титова Н.М.)
(прізвище та ініціали)

I. Пояснювальна записка

Програма практичної підготовки складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра, галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 015 «Професійна освіта (Економіка)».

Дана програма підготовлена відповідно до Законів України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Положення про проведення практики у вищих навчальних закладах України» (затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93), «Методичних рекомендацій по складанню програм практики студентів вищих навчальних закладів України» (лист Міністерства освіти України від 14.02.1996 р. № 315/97).

Місце практики у професійній підготовці випускника

Згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у закладах вищої освіти. Набуття важливих фахових компетентностей, прикладний розвиток навичок та вмінь, що відповідають державним стандартам та необхідні випускникам в їх майбутній професійній діяльності, можливо лише при їх практичному відпрацюванні.

Практика студентів бакалаврського ступеня підготовки фахівців за спеціальністю 015 Професійна освіта (Економіка) відповідно до виду практики проводиться на оснащених належним чином базах практики, у закладах освіти, а також в організаціях, установах сфери економіки. Проходження практики кожним студентом є обов'язковим, як і вивчення теоретичних дисциплін навчального плану. Система практик є логічно вивіреною та відповідає навчальним програмам та планам, згідно з якими здійснюється підготовка педагогічних кадрів для системи професійної (професійно-технічної) освіти. Кожна практика включає в себе перевірку теоретичної підготовленості студентів щодо реалізації відповідних фахових компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Тому практика посідає центральне місце у фаховій підготовці бакалаврів з професійної освіти, є важливою частиною освітнього процесу підготовки фахівців на факультеті технологій та дизайну, оскільки вона безпосередньо спрямована на формування практичних навичок майбутньої професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки

Проходження практики передбачає поглиблення та закріплення теоретичних знань з дисциплін загальної та професійної підготовки і, зокрема, опанування навчальних дисциплін психолого-педагогічного та науково-предметного циклів.

Місце практик у структурно-логічній схемі підготовки майбутніх

фахівців бакалаврського ступеня підготовки фахівців за спеціальністю 015 «Професійна освіта (Економіка)»:

Перелік навчальних дисциплін, які вивчались до проходження практики	Місце практики в структурі навчального плану	Перелік навчальних дисциплін, які будуть вивчатись після проходження практики
Теоретико-правові основи професійної освіти; Комунікативні технології в галузі; Психологія, Педагогіка, Методика навчання (за фахом), Е-навчання, Навчальні дисципліни профільно-орієнтованої підготовки, які вивчаються за начальним планом 015 «Професійна освіта (Економіка)» з 1 по 7 семестри	<i>Виробнича педагогічна практика,</i> 7 семестр, жовтень - грудень	Комплексний кваліфікаційний екзамен за спеціальністю 015 «Професійна освіта. (Економіка)»

Мета та завдання практичної підготовки майбутніх фахівців бакалаврського ступеня підготовки за спеціальністю 015 «Професійна освіта (Економіка)» має спільні та конкретизовані складові відповідно до завдань кожної практики. Тож, спільною метою є оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці відповідної освітньої, виробничої або підприємницької галузі, формування вмінь і практичних навичок самостійного виконання професійних завдань, набуття стійкої позитивної мотивації до поглиблення та подальшого опанування професійно-педагогічними компетентностями.

Для досягнення мети практичної підготовки визначено основні завдання, а саме: прикладна реалізація шляхів забезпечення освітньої, розвиваючої та виховної функцій професійної підготовки здобувачів освіти П(ПТ)ЗО; формування методологічних зв'язків техніко-технологічної і методичної підготовки майбутніх викладачів П(ПТ)ЗО з основами наук; інтеграція знань студентів про технологічні процеси галузі відповідного професійного спрямування; оволодіння змістом роботи майстра практичного (виробничого) навчання з організації, планування і матеріального забезпечення професійного навчання та виробничої діяльності учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти; підготовка і розробка необхідної документації для викладача спеціальної технології, майстра виробничого навчання.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньої програми:

№ п/п	Результати навчання	Компетентності
Інтегральна компетентність:		
1.	<p>ПР 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях у різних галузях економіки.</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов</p>
Загальні та спеціальні компетентності		
2.	<p>ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</p> <p>ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.</p> <p>ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами</p> <p>ПР 06. Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною мовою.</p> <p>ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.</p> <p>ПР 08. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих</p> <p>ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.</p> <p>ПР10. Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних із сферою економіки на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.</p> <p>ПР12. Уміти проектувати і реалізувати</p>	<p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово</p> <p>ЗК06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК08. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ФК1. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.</p> <p>ФК4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.</p> <p>ФК6. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.</p> <p>ФК9. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.</p> <p>ФК13.Здатність управляти</p>

<p>навчальні/розвивальні проекти.</p> <p>ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.</p> <p>ПР14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.</p> <p>ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.</p> <p>ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.</p> <p>ПР 22. Застосовувати програмне забезпечення для e-learning і дистанційного навчання і здійснювати їх навчально-методичний супровід.</p> <p>ПР25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.</p>	<p>комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.</p> <p>ФК14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації</p>
--	---

II. Терміни проходження практики

Система практик у процесі підготовки майбутніх фахівців бакалаврського ступеня підготовки за галуззю знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальністю 015 «Професійна освіта (Економіка)» включає:

№ п/п	Вид практики	Назва практики	Кількість тижнів	К-ть кредитів ЄКТС	Семестр	Орієнтовні терміни проведення
1.	<i>Виробнича</i>	Педагогічна виробнича	6	9	7	Жовтень-грудень

III. Бази проведення практики

Практика студентів проводиться на базах, які відповідають вимогам програми практичної підготовки. Базами практики можуть бути навчальні та наукові заклади, державні організації, установи та приватні, комерційні установи, організації підприємства за спеціалізацією «Економіка», які мають необхідні умови та можливості для практичного навчання студентів факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (УДУ імені Михайла Драгоманова).

Інформація про бази практики

№ п/п	Вид практики	Семестр / тривалість (у тижнях)	Бази практик (перелік)
1.	Виробнича педагогічна	7 семестр/ 6 тижнів	Київський фаховий коледж електронних приладів Державний професійно-технічний навчальний заклад «Київське вище професійне училище машинобудування та комп'ютерно-інтегрованих технологій» ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва» Київське вище професійне училище сервісу і дизайну

IV. Організація практичної підготовки

Організаційне, навчально-методичне забезпечення, виконання програми практики здійснює кафедра професійної освіти факультету технологій та дизайну. Визначення баз практики та укладання договорів, відповідальність за контроль загальної організації й проведення практики покладається на завідувача кафедри факультету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює методист та керівник практики. Договори підписує декан факультету і керівник бази практики (за два місяця до початку практики). Розподіл студентів за базами та об'єктами практики, призначення керівників оформляється наказом ректора за поданням декана Інженерно- педагогічного факультету. Установи, організації та заклади освіти, на базі яких проводиться практика в особі їх керівників разом з керівництвом факультету технологій та дизайну несуть відповідальність за організацію, умови, якість і результати практики, визначають провідних фахівців для керівництва практикою на основі укладеного договору. В обов'язки керівника практики входить підготовка наказу про навчальну практику, загальне керівництво нею та координація методичного керівництва з боку профільних кафедр.

Безпосереднє керівництво практикою кожного студента виконує викладач-методист, якого призначає кафедра відповідно до педагогічного навантаження та керівник від бази практики згідно відповідного наказу по даній установі. В обов'язки викладача-методиста та керівника від бази практики входить постійна допомога студенту-практиканту у виконанні всіх завдань практики, їх оцінка та звіт про проходження практики.

По закінченню практики керівник за результатами обговорення практики на засіданні кафедри готує письмовий звіт на затвердження декану та Вченій Раді факультету, який потім передається до Відділу практичної підготовки.

V. Підведення підсумків практики

За два дні до закінчення практики студент подає для перевірки методистам фахових кафедр від факультету належно оформлені матеріали про проходження практики.

На підсумковій конференції студенти звітують та презентують матеріали про проходження практики, використовуючи мультимедійні засоби навчання. Результати практики оформлюються відомістю та подаються до деканату.

Основним звітним документом студента-практиканта є **звіт**. На основі усного та письмового звіту на звітній конференції затверджується загальна оцінка за практику.

Індивідуальний звіт містить:

- індивідуальний план проходження практики;
- щоденник, в якому фіксуються всі форми роботи під час практики;
- методичні розробки;
- відгук методиста про роботу практикантів;
- відгук керівника від бази практики;
- доповідь з презентацією;
- рекомендації щодо вдосконалення практики.

Студенти готують звіти з практики не пізніше за два – три дні до її закінчення, погоджують їх з керівниками від баз практики, затверджують і здають методисту від університету. Диференційована оцінка за практику виставляється за результатами виконання програми практики та індивідуальних завдань особисто виконаних студентом під час практики. Під час захисту звіту студент має охарактеризувати особисто виконану роботу, критично оцінити чинну практику, показати знання з теорії і практики організації роботи на базі практики, запропонувати і довести обґрунтованість та доцільність своїх пропозицій щодо її вдосконалення.

VI. Зміст практичної підготовки

Виробнича педагогічна практика

Мета практики – застосування психолого-педагогічних знань в практичній діяльності; виконання роботи, що пов'язана з видами та способами діяльності педагога професійної освіти в сучасному професійному (професійно-технічному) закладі освіти; формування стійкої позитивної мотивації щодо подальшого оволодіння професійно-педагогічними вміннями та навичками.

Завдання практики: ознайомитися з особливостями функціонування професійних (професійно-технічних) закладів освіти та специфікою роботи в них педагога професійного навчання та майстра виробничого навчання; усвідомити специфіку психолого-педагогічної роботи з різними типами учнів; набути практичних навичок різних форм взаємодії педагога професійного навчання та майстра виробничого навчання, класних керівників з учнями групи «ризик»; ознайомитись з документацією, що регламентує відповідні напрямки діяльності.

Зміст діяльності студентів-практикантів

I. Вивчення досвіду роботи педагога професійного навчання, аналіз його навчально-виховної діяльності з використанням активних методів навчання, «нетрадиційних уроків», різних форм організації пізнавальної діяльності учнів та методів контролю їх знань.

II. Робота в бібліотеці, аналіз навчально-методичного забезпечення.

III. Виготовлення наочних засобів навчання, предметних газет, стендів,

оформлення кабінету (на вибір) тощо.

IV. Розробка та проведення різних типів уроків теоретичного, практичного та виробничого навчання з використанням сучасних методик та ТЗН.

V. Вивчення і узагальнення досвіду роботи класного керівника, а також самостійне планування виховної роботи, ознайомлення з класною документацією, планування індивідуальної та колективної роботи з учнями;

VI. Проведення позакласної роботи, відвідування позакласних виховних заходів, які проводять студенти-практиканти, участь в їх обговоренні.

VII. Застосування різноманітних методів вивчення учнівського колективу, міжособових відносин і складання на цій основі психолого-педагогічної характеристики класу, окремого учня.

Форма звітності студентів про практику

Перед початком виробничої педагогічної практики груповими методистами під загальним керівництвом відповідального за практику від факультету готується та проводиться настановча конференція, на якій перед студентами ставляться загальні завдання та вирішуються організаційні питання.

Контроль за проведенням практики здійснюється керівником практики від вищого освітнього навчального закладу та професійно-технічного навчального закладу одночасно. Метою його є виявлення і усунення недоліків і надання практичної допомоги студентам під час виконання програми практики. Особи, які здійснюють контроль, повинні оперативно усувати виявлені недоліки.

Наказом відповідного закладу освіти призначають керівниками практики провідних педагогів, виробничих майстрів, начальників цехів.

Відповідальний за організацію практики студентів від університету свою роботу проводить у тісному контакті з керівником практики від професійно-технічного навчального закладу. У випадку, якщо студент із поважної причини не пройшов практику, він зобов'язаний пройти її в терміни, установлені вузом.

По закінченні терміну виробничої педагогічної практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. По закінченні терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Студент подає на випускову кафедру безпосередньо керівникові таку документацію для перевірки:

- щоденник проходження практики студента;
- звіт про виконання програми практики.
- розширений план-конспект уроку теоретичного навчання з предмету за спеціалізацією «Економіка»;
- розширений план-конспект уроку практичного навчання з предмету за спеціалізацією «Економіка»;
- розширений план-конспект уроку виробничого навчання з предмету за спеціалізацією «Економіка»;
- план або сценарій виховного заходу.

Аркуші звіту повинні бути пронумеровані і скріплені або зшиті у папку-

швидкозшивач. Параметри форматування документа: шрифт Times New Roman, кегль 14, стиль - звичайний (normal); поля: зліва – 2,5 см., зверху і знизу, справа – 1,5 см; міжрядковий інтервал – півтора. У звіті детально розкривається виконання завдання пропедевтичної практики, що визначені і зафіксовані у щоденнику практики.

У звіті детально розкривається виконання завдання виробничої педагогічної практики, що визначені і зафіксовані у щоденнику практики. Додаткового готується презентація з метою демонстрації ключової інформації виробничої педагогічної практики.

Норми оцінювання роботи студентів під час практики

Всі завдання, що виконує студент-практикант під час проходження практики, оцінюються методистом та керівником практики. Оцінки заносяться в щоденник керівником від бази практики та методистом профільної кафедри. Кінцева узагальнена оцінка затверджується базовою кафедрою на підсумковій конференції.

Система оцінювання знань

№ п/п	Вид діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1.	Ведення щоденника	0 – 10
2.	Аналіз навчально-методичної документації педагога професійного навчання та майстра виробничого навчання	0 – 20
3.	Розробка план-конспекту та проведення теоретичного заняття	0 – 10
4.	Розробка план-конспекту та проведення практичного заняття	0 – 10
5.	Розробка план-конспекту та проведення виробничого заняття	0 – 10
6.	Розробка плану або сценарію проведення позакласного виховного заходу	0 – 10
7.	Дослідження особистості учня і складання психолого-педагогічної характеристики	0 – 10
8.	Підготовка звіту	0 – 20
Всього		100

Список літератури:

1. Бондаренко Т. С. Теорія та методика моніторингу сформованості професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів : монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 305 с.

2. Геревенко А. М. Технологія створення освітніх симуляторів для розвитку фахової компетентності педагога професійної освіти в умовах новітніх викликів [Електронний ресурс] : електронний освітній ресурс. Біла Церква : БІНПО, 2023. 115 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740006/>

3. Геревенко А. М. Мобільні додатки як інструмент ефективного навчання здобувачів освіти ЗП(ПТ)О [Електронний ресурс] : електронний навчальний курс. Біла Церква, 2024. 114 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739298/>

4. Гриньова М. В., Кононова М. М. Саморегуляція навчальної діяльності та професійний розвиток студентської молоді [Електронний ресурс] : монографія. Полтава : [Астроя], 2021. 384 с.

5. Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної)

освіти для відновлення економіки України [Електронний ресурс] : методичний посібник / В. О. Радкевич [та ін.] ; Національна академія педагогічних наук України (Київ), Інститут професійної освіти. Київ : Інститут професійної освіти НАПН України, 2023. 222 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739853/>

6. Ерікссон Андерс, Пул Роберт. Шлях до вершини. Наукові поради про те, як досягнути професіоналізму [Текст] = Peak. Secrets from the New Science of Expertise / переклала з англійської Наталія Кошманенко. - Київ : Наш формат, 2018. 300 с.

7. Зарубіжний досвід розвитку публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання [Електронний ресурс] : практичний посібник / В. О. Радкевич [та ін.] ; голов. ред. В. О. Радкевич ; Національна академія педагогічних наук України (Київ), Інститут професійної освіти. Київ : Інститут професійної освіти НАПН України, 2023. 164 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739931/>

8. Застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників у воєнний та повоєнний час [Електронний ресурс] : методичні рекомендації / [М. А. Пригодій [та ін.] ; Інститут професійної освіти НАПН України. - Київ : Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. 113 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734605/>

9. Каракоз О. О. Бібліотечна професіологія : практикум. Київ : Ліра-К, 2017. 66 с.

10. Мандрагеля В. А. Еволюція систем професійної освіти та тренінгу в країнах Європи й світу впродовж індустріальних революцій та сучасні тенденції: досвід для України [Електронний ресурс] : монографія. - Біла Церква : Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2023. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735833/>

11. Матвієнко О. В., Цивін М. Н. Концепція професійного спрямування за спеціальністю "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" : методичний посібник. - Київ : Центр учбової літератури, 2019. - 101 с.

12. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навчально-методичний посібник / О. О. Білінська [та ін.] ; за ред.: Л. В. Долинської, О. В. Темрук ; Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - 2-ге видання, виправлене та доповнене. Київ : Каравела, 2021. 559 с

13. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги [Текст] : навчально-методичний посібник / О. О. Білінська [та ін.] ; за ред.: Л. В. Долинської, О. В. Темрук ; Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - Київ : Каравела, 2019. 559 с.

14. Сергєєва Л. М. Керівнику закладу професійної освіти [Текст] : навчальний посібник для керівників закладів професійної освіти. Київ : Видавнича група "Шкільний світ", 2017. 110 с.

15. Супрун Д. М. Професійна ідентичність фахівців в умовах інклюзивного суспільства [Текст] : навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. 107 с.

16. Сучасні виклики професійної освіти [Текст] : монографія / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Львівський навчально- науковий центр професійної освіти ; [відповідальний за випуск Борис Корпан]. Львів : Сполом, 2018. 438 с.

17. Теорія і методика професійної освіти [Електронний ресурс] : колективна монографія. Вип. 1 / ред. С. В. Грищенко. - Електронні текстові дані. - Чернігів : Десна Поліграф, 2023. - 288 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/35189>

18. Теорія і методика професійної освіти [Електронний ресурс] : колективна монографія. Вип. 1 / ред. С. В. Грищенко. - Чернігів : Десна Поліграф, 2023. 288 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/35189>

19. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти : монографія / [Т. І. Бурласенко [та ін.] ; керівник авт. кол. Н. В. Гузій] ; Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. 515 с.